

UDENRIGSMINISTERIET
Nordgruppen

Svar på Folketingets Europaudvalgs spørgsmål ad EEU alm. del af 29. oktober 2008

Spørgsmål 10:

”Regeringen bedes redegøre for den historiske baggrund og indholdet af subsidiaritetsprincippet.”

Svar:

Subsidiaritetsprincippet (nærhedsprincippet) fastslår, at en konkret politisk problemstilling skal håndteres af rette politiske niveau, dvs. i en EU-kontekst enten af EU-niveauet eller det nationale politiske niveau. Subsidiaritetsprincippet i EU forudsætter, at begge niveauer har adgang til at regulere den pågældende problemstilling. For at subsidiaritetsprincippet er relevant, skal EU's traktatgrundlag med andre ord indeholde hjemmel til at regulere den pågældende problemstilling samtidig med, at EU's kompetence på området er delt med medlemsstaterne, dvs. ikke er eksklusiv. Populært sagt kredser subsidiaritetsprincippet dermed mere om, ”hvem” der skal handle, og mindre om, ”hvorvidt” der skal handles, eller ”på hvilken måde” der skal handles, uanset at de tre nævnte spørgsmål er meget tæt forbundet.

Subsidiaritetsprincippet blev indføjet i EF-traktaten med Maastricht-traktaten i 1992. Når der var et bredt ønske om at indføje et nyt princip i Maastricht-traktaten om respekt for subsidiaritet i EU's myndighedsudøvelse, hang det sammen med, at EU med Maastricht-traktaten fik en række nye beføjelser. Medlemslandene ønskede på den baggrund at indskærpe, at EU's udøvelse af sine beføjelser skulle ske med respekt for medlemsstaternes egne muligheder for at handle og dermed være begrænset til de tilfælde, hvor handling på EU-plan havde merværdi i forhold til medlemsstaternes handlinger hver for sig.

Subsidiaritetsprincippet er opregnet i EF-traktatens artikel 5, andet afsnit. Det har følgende ordlyd:

”På de områder, som ikke bærer under dets enekompetence, handler Fællesskabet, i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor, på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger, bedre kan gennemføres på fællesskabsplan.”

Som det fremgår, fastslår subsidiaritetsprincippet, at handling på EU-plan er subsidier i forhold til handling på nationalt plan. Det er således kun i de tilfælde, hvor målsætningen for den pågældende foranstaltning ”ikke i tilstrækkelig grad” kan opfyldes af medlemslandene selv, og hvor denne målsætning ”bedre kan gennemføres” på EU-plan, at EU kan agere.

På Det Europæiske Råds møde i Edinburgh den 11. – 12. december 1992 opnåedes enighed om nogle retningslinjer for, hvordan en sådan EU-merværdi i praksis kan vurderes. Disse

retningslinjer er efterfølgende tilføjet EU's traktatgrundlag med Amsterdam-traktaten i 1997 i form af en særskilt protokol om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Det fremgår af protokollen, at en handling på EU-plan f.eks. kan have EU-merværdi, hvis den pågældende problemstilling har tværnationale aspekter, som ikke kan løses tilfredsstillende nationalt; hvis handling nationalt eller manglende handling på EU-plan vil være i strid med EF-traktaten eller alvorligt skade medlemslandenes interesser; eller hvis handling på EU-plan vil have klare fordele på grund af dennes omfang eller virkninger. Derudover fremgår det af protokollen, at ethvert lovgivningsforslag skal begrundes med henblik på at godtgøre, at det overholder bl.a. subsidiaritetsprincippet med underbygning af kvalitative og om muligt kvantitative indikatorer. Endelig fremgår det af protokollen, at EU kun lovgiver i det omfang, det er nødvendigt, og at mere overordnede foranstaltninger alt andet lige foretrækkes frem for detaljerede foranstaltninger, herunder at f.eks. direktiver foretrækkes frem for forordninger. Sidstnævnte betegnes også proportionalitetsprincippet, der ligesom princippet om EU's tildelte beføjelser er tæt forbundet med subsidiaritetsprincippet. Alle tre principper er opregnet i EF-traktatens artikel 5.

